

Forfatter: Hertz, Henrik

Titel: Rødhætten, En Capriccio

Citation: Hertz, Henrik: "Rødhætten, En Capriccio", i Hertz, Henrik: *Digte fra forskellige Perioder, 1.-4. Deel.*, udg. af Første Deel, 1851-62., s. 123. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hertz09_lev-shoot-workid65461/facsimile.pdf (tilgået 07. maj 2024)

Anvendt udgave: Digte fra forskellige Perioder, 1.-4. Deel.

Rødhætten.

En Capriccio.

(Fremført paa det kongelige Theater af skt. Stuepiller Willem
d. 19. Febr. 1832.)

Der er et gammelt Sagn, der melde om
En lille rød og højt mærkværdig Hætte,
Der siebliffeligt, saasuart den kom
Paa unge Pigers Hoved, kunde sætte
En rose d'amour
I Sikkerhed mod unge Herrers Cour.

I vore Dage
Det vilde lidt af Hødenskabet smage,
Ufald et ungt og yndigt Blod
Med røde Guler
Beskyttele sig mod
Den Fare, der Ulykkeligheben truer.
I vore Dage veed Enhver,
Hun bare Pige, være Kone,
Der er, som Værn om hendes Ulykkes Throne,
En bedre Trolddom hende nær.

Mod Smitgerier er hun et Dre,
Der kjender hvad det tør og hvad det ei tør høre.
Blot med et Diekast
Afskæbner hun den tøilesløse Dast.
Ja, det er vist og fast,
At man i bore Liden
Kan være retirée saa meget som man gider.

Nei, det er andre Sager,
Der nutildags et Fruentimmer plager.
Der er en værre Nød,
Mod hvilken unge Koner (thi jeg sigter
Ivær til disses Rettighed og Pligter)
Med Grund endnu tør ønske sig en rød,
Forheret, lille Gatte, der kan være
Til Bistand for dem selv og Dvindekjønnet's Vre.

Alt ofte har jeg speculeret paa,
Hvorledes somme,
Særliges stikkelige, næsten fromme,
Med Frøgtsonhed bekjendte Piger faae,
Saa snart de blive gifte, denne Stemme,
Der dominerer Mandens, denne Magt,
Hvorunder Manden krymper sig forsagt,
Sin Enevolds-Megjering hjemme,
Sin Kraft, der i Bantoffelen blev lagt.

Hvo lærer da en Due
Med en Commandorøst at true?
Hvorledes bringes han,
Der er Naturens Mesterstykke, Manden,
(Jeg veed for Pokker dog, at man
Hos En og Anden
Af Mesterstykkerne har fundet Been i Panden)
Hvorledes bringes han i saadan Grad
Til nu at vise sig saa rød og feig og flad?
Ja, han, hvis Mod ei Grændse kjender,
Han lyder tvende fine, bløde Gænder!
Hvis det gaaer til foruden Heretic,
Saa træer jeg, paa min Tre,
At, trods den nye Theologie,
Den Onbes Magt er blot og bar Chimaire.

Da Sagen rigtig er interessant,
Har jeg studeert og speet, i Bøger rodet,
Indtil Bekræftelse jeg fandt
Paa Det, jeg havde længe alt formodet.
Ja, mine Herre! det er næsten vist,
Him Magt, der gaves Konen,
I Kraft af hvilken hun tilfødt
Alene fylder ud den hele Plads paa Thronen,
Him Magt, mod hvilken vi udruste os omsonst,
Den er en Virkning af -- den jorice Kunst!

Dg for den rene Sandhed at berette,
Den stikker i en rød, forheret, lille Hætte.

Seg sad en Dag
Dg bladred' i min Bedstefæters Papirer,
Hvori der meldtes snart om Dommens Dag,
Snart om Arabiens Emirer,
Snart om det Rumersdorfer Slag.
Snart traf jeg paa en grumme lærd Beretning,
„At gjøre Guld af alle Slags Metal,“
Der havde været ganske klar, ifald
Et Punktum havde høvt en Efterretning.
Omstøder blandt Endeel, hvortil jeg kom,
Om Kjøbenhavns Beleiring og dens Glorie,
Seg traf et Manuscript, der handlede om
Min Oldemoders Giftermaals-Historie.

Paa hendes Bryllupsdag — saaledes lyder
Historien — kom hendes Amme Mette
Dg sagde: „A —“ (Jeg haaber, man kan gjette,
Hvorfra hun strev sig, fra de fjære Byder)
„A har, mit Barn, i lang Tid gjemt
En Gave, som a har for dig bestemt,
Som du maa itt' forsmaa.“ — „Sad see, min Mette!
Hvad er det da du har?“ — „Det er en Hætte“

— Var Hummens Svar; hun kaldte jaa
Et Hovedstøt med røde Strimler paa
Og lutter røde Baand — „men denne her, mit Barn!
Hvis den sin Lige har, a være vil et Skarn.
See bare paa den! A har faaet den fra
En Kone fra den samme By som a.
Hun fik den fra en Mand, der havde flasket
Omkring i Egnen med Zigeunerpakked.
Naar nu du bliver gift, jaa sæt kun Søtten paa,
Og a vil doe paa, alle Nykker,
Der nu og da en Høgteherre trøffer,
Vil strax forgaae.
Ved Hjælp af den du bringer
Din Mand til Alt, og gjør ham snart saa tam,
At Du kan vinde ham
Omkring en Fingerr.“

Min Oldemoder, der fra første Færd
Ei havde fundet Hovedstøtet
Den lange Tale værd;
Var allermindst med Slutningen foruøjet.
„Na, stam dig, Mette!“ — brød hun ivrigt ud —
„Er det at tale til en Brud?
Omkring en Fingerr? Troer du, jeg
Tyrannifere vil min søde Nicolai?“

Nei, han skal justement regjere.
Han er min Herre, han er Alt,
Og jeg vil Intet høre mere!
— „Nei, Barn, nu bli'er det altfor galt!
Du kan jo brug'en
Naar selv du synes, saa engang om Ugen.“
— „Nei, nei!“ — „Ih jo! Kom nu!“ — „Jeg
siger Nei!
Du skal du gaae din Vej!“
— „Taja! A veed, du har dit eget Ho'de.
Ojer hvad du vil! See Tiden an.
For min Part a har brugt den mod min Mand.
Og er du klog, saa brug den, naar du kan.
— A lægger Gatten her i din Commode.“

Med disse Ord gif Mette, der var kort
For Hovedet, foruden Afsted bort.

Min Oldemo'er blev gift. I fjorten Dage
— Ja, tank, i fjorten! — Iod
Gud Ghymer hende selv og hendes Egtemage
Al mulig Enighed og Lykke smage.
Men paa den femtende forfiod
Tyrannen, der er alt det Ondes Mod,
Den stemme Rje djomhed, vor unge Brud at plage.

Historien fortæller ei bestemt,
Hvorfor min Oldemoder
Just den Dag kjæbed' sig saa slemt.
Kanskje hun havde det en Smule for — beqvemt,
For megen Overflod af Livets Goder.
Ehi Sligt er farligt. Naar man har det godt,
Man væmmes ved den megen Leven flot.
Hvis man i Spil bestandig vandt,
Jeg troer, man fandt
Omstøder Spillet ennuhant.
Men jeg har aldrig seet, at Nogen gaber,
Fordi han taber.

Min Oldemoder følte da som sagt
I høi Grad Kjæbsomhedens Magt.
Hun maatte gjøre hvad hun vilde,
Det hjalp til Intet; hun befandt sig ilde.
Hun vilde sje, men Traaden sprang.
Hun prøved' paa at more sig med Sang,
Men Stemmen skrantede,
Naar der skul' synges uden Musseulntanter.
Hun greb en Bog, men havde knap begyndt,
Hun fandt dens Indhold ubarmhjertig tyndt.
Tilslidst beslutted' hun at eftersee sin — Bynt.

Her gik det bedre. Phantasten finder,
At der til Klædningsstykker, som: en Hat,
Et Shawl, en Baldragt kaptter sig en Skat
Af lutter dyrebare Winder.
Et Livbaand og en Strimmel
Kan indeflutte Windet om en Himmel.
Fra Hjeden af en Paradisflugt taler
Et lille Paradis, naar Phantasten maler.

Min Oldemoder fik da fat
Paa Kjole, Shawl og Baand og Hat.
Snart søger hun et Stykke frem, og snart
Hun griber til et andet i en Turt.
Saaledes, ved at lede, ved at rode,
Hun kom (kanstee ved Fandens Spil)
Omsider til
Den ulykkelige Commodé,
Og fandt, som man formodentlig kan gjette,
Den næsten glemte, lille, røde Hætte.

Beundrende huu holdt den i sin Haand.
De fine Blonder, denne rige Maske
Af dunkelrøde Baand! —
I Hast hun prøved', om den vilde passe.
Guddommeligt! Et vist coquet
Og stiftigt Svung ved den behaged' hende ret.

Har man en Bynt, hvorover man sig glæder,
Man ønsker tidt
At see den — Herregud! — beundret lidt,
Og faae at vide grundigt, om den klæder.
Min Oldemoder fik da Lyft at gaae
I Selskab med sin smukke Klæppe paa.

Men nu — o Himmel! Blodet allerede
Er drevet op i hendes Kind —
Det falder hende nu først ind,
At Nicolai — og hun blev hold af Brede —
Han skulde være hjemme Kloften sem,
Og den var fer, og han — var ikke kommen hjem!

„Naa, han skal faae! Han la'er mig vente!
— Saa brod hun ud — han veed, jeg sidder her,
Og han — nu morer han sig med Fru Kjør...
Na, det er skammeligt! Jeg la'er han hente“ ..

Her blev hun afbrudt. Hendes Ugytemage
I Stuen traadte hurtigt ind.
„Min Allertjæreste, han jagde, maa
I Aften paa Comedie gaae.“
— „Jeg maa? Hvem siger, at jeg maa?“ — „Min
Søde,
Ojensvared' Manden, kan jo nok forstaae,

At jeg vil ingenlunde nøde.
Men Tingen er, at vi skal møde
I Logen hos Etatsraad Kjær. Du skal,
Naar Stykket er forbi, hos dem paa Val,
— „Seg skal? Hvem siger, at jeg skal?“ — „Nu ja,
Da jeg har lovet det paa dine Begne,
Saa vil jeg nødig gaae derfra.“
— „I Mand — var Konens Svar — er rigtigt egue.
Hvor har du dine Sandser?
Det er jo ikke dig, men mig, der danser.“
— „Saa gaae da bare paa Comedie“
Blev Manden ved.
„Nei, svared' hun; jeg er desuden kjed
Af denne lange, traurige Tragedie.“
— „Men det er jo et Ekstipul vi skal see“
Løb atter Mandens Stemme.
— „Ja, det er godt nok. Jeg vil blive hjemme.
Jo, jeg er sikkert oplagt til at lee.
Her maa jeg sidde muttersene.
Du bliver ude — saa skal man ha'e Lyft . . .
Ens Mand, man tænker, er Ens Trøst,
Dg saa“ — Her hulked' næsten hendes Nost
Dg havde kunnet røre Stene.

Dg Ugtemanden? Nu, han — taug.
Maaskee ham rørte hendes Stemme;

Om nu min Oldemøders Mand
Med meer Courage stod paa Stetten,
Der tilkom ham; om han holdt bedre Stand,
Derom jeg intet Afgjort melde kan.
Om hende derimod fortæller man,
At hun fra nu af hver Dag gif med Hælten.

Saabidt Historien. Om den er sand,
Maa staae derhen. Om vore Koner gaae
Med saad miraculøse Skapper paa,
Det veed jeg ei. Men — Skapper er moderne,
Og — hvad der ofte har mig stødt —
De unge Koner pryde tidt og gjerne
En Kappe med forbisfret meget Rødt.
Det er et Factum, kan man vel forstaae,
Jeg ganske løseligt vil pege paa.

Men I, hvem Himlen har bestemt til Simpffe
For Mandens Liv!
I, der i Stilhed stabe Lykke
Og inden Husets snævre Vægge bygge
Et Held, der kun kan bygges af en Viv,
I undres dog ei over, at vi prøve,
I Hererie
At finde Grunden til den Magt, I øve.
Al nei, det er tilgivseligt! Naar I

Blot med et Smil beherske vore Tanker,
Og med et Diefast formaae at fætte Skræker
For al en Mand's Philosophie,
Saa er det et forunderligt, om vi
I dette Smil, i dette Dief,
I denne Magt, hvorunder vi os hvide,
Kandt Noget, der er nærved — Herrie.